

РЕЦЕНЗІЯ

офіційного рецензента, доктора медичних наук, завідувача кафедри шкірних та венеричних хвороб з курсом ПО ВНМУ ім. М. І. Пирогова, професора Бондара Сергія Анатолійовича на дисертаційну роботу аспіранта кафедри шкірних та венеричних хвороб з курсом ПО ВНМУ ім. М.І. Пирогова

Аладван Амджед Машур Ахмад на тему: «Прогностична значущість антропометричних і соматотипологічних показників у хворих на кропив'янку», подану до захисту у створену для разового захисту спеціалізовану вчену раду ДФ 05.600.132 при Вінницькому національному медичному університеті ім. М. І. Пирогова з правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»

1.Актуальність обраної теми дисертації.

Встановлення ролі конституційних факторів людини у виникненні захворювань, у першу чергу мультифакторіальних, є актуальною проблематикою наукових досліджень у всьому світі. На теперішній час такі дослідження у нашій країні проведені стосовно дерматологічної патології, зокрема, при atopічному дерматиті, себорейному дерматиті, псоріазі, екземі, піодермії, новоутвореннях шкіри. Кропив'янка – це також поліетіологічне захворювання з різними варіантами патогенезу, етіології, механізмами розвитку, підходами до їх діагностики та лікування. Кропив'янка є не лише медичною, а й серйозною соціальною проблемою у зв'язку з високою поширеністю, відсутністю уніфікованих підходів до діагностики та лікування, великими фінансовими витратами на терапію та реабілітацію, різким зниженням якості життя пацієнтів. За даними різних авторів, кропив'янкою страждає від 15,5 до 31,0% населення. При цьому хоча б один раз у житті

виникала у 10-20% пацієнтів.

Патогенез кропив'янки досі залишається нез'ясованим, хоча встановлено, що в основі механізму розвитку різних видів захворювання лежить вивільнення медіаторів опасистими клітинами, порушення проникності мікроциркуляторного русла з наступним місцевим набряком. Тому вивчення саме конституціональних маркерів виникнення та перебігу кропив'янки у чоловіків та жінок молодого віку представлено у дисертаційній роботі Аладван Амджед Машур Ахмад на тему: «Прогностична значущість антропометричних і соматотипологічних показників у хворих на кропив'янку» є актуальною і важливою як для теоретичної, так і для практичної медицини.

2. Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача.

Дисертація виконана на високому науково-методичному рівні, відповідному вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії. Здобувач виконав якісний патентно-інформаційний пошук за напрямком дисертаційного дослідження, чітко сформулював мету дисертації та конкретні завдання, застосував клінічні, антропометричні та соматотипологічні методи дослідження, які були необхідні для виконання поставлених завдань, здійснив ґрунтовну статистичну обробку триманих результатів дослідження у ліцензованій програмі статистичного аналізу, що надало можливості отримати як достовірні показники в групах дослідження, так і встановити достовірні відмінності за даними показниками в різних групах дослідження. Отримані результати були ретельно узагальнені та проаналізовані і відображені в основних положеннях та висновках дисертації.

Результати дисертаційного дослідження були достатньо оприлюднені та обговорені на з'їзді Української асоціації лікарів-дерматовенерологів і косметологів і науково-практичних конференціях з міжнародною участю та опубліковані у вигляді статей у рекомендованих фахових наукових виданнях України та тез у матеріалах конференцій.

3. Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях.

Новизна отриманих результатів дослідження не викликає сумніву.

Дисертантом уперше встановлені конституціональні (антропометричні і соматотипологічні) особливості в українських чоловіків і жінок молодого віку хворих на гостру або хронічну кропив'янку порівняно між практично здоровими, що дозволило уперше виявити у таких хворих прояви «субпатологічного» конституціонального типу, який характеризується більш ширшим значенням дистального епіфіза стегна, а також меншим значення ширини дистального епіфіза гомілки.

Розроблені в українських чоловіків і жінок дискримінантні моделі можливості виникнення та особливостей перебігу кропив'янки в залежності від антропо-соматотипологічних показників надають можливість здійснення ефективного скринінгу дорослого населення схильного до даного дерматозу та завчасно розробити заходи профілактики.

Уперше проведений аналіз клініко-анамнестичних і дерматологічних показників у хворих на гостру або хронічну кропив'янку легкого та тяжкого перебігу українських чоловіків і жінок молодого віку дозволяє відокремити найбільш значимі фактори ризику розвитку даного дерматозу та своєчасно призначити сучасну терапію.

Новітніми є встановлені кореляції величини у хворих на кропив'янку українських чоловіків і жінок між дерматологічним індексом якості життя та клініко-анамнестичними показниками, антропо-соматотипологічними показниками. Також встановлені виражені прояви статевого диморфізму кореляцій між даними показниками у хворих на кропив'янку чоловіків і жінок, як за кількістю і силою, так часто і за напрямком отриманих зв'язків.

Результати досліджень, отримані дисертантом, повністю викладені в опублікованих працях.

4. Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Результати отримані на достатній кількості спостережень 80 українських чоловіків і жінок молодого віку, розподілені на кількісно достатні групи хворих на гостру і хронічну кропив'янку легкого й важкого перебігу, та 82 практично здорових українських чоловіків і 101 практично здорової української жінки аналогічної вікової групи. Методи дослідження, використані дисертантом є загальновизнаними в науковій спільноті та відповідають усім вимогам щодо дослідницької практики.

Усі хворі на кропив'янку були відібрані на основі клінічних обстежень на базі кафедри шкірних і венеричних хвороб з курсом післядипломної освіти ВНМУ ім. М. І. Пирогова та Військово-медичного клінічного центру Центрального регіону. Встановлення діагнозу кропив'янки проводили відповідно номенклатури МКХ-10, оцінку ступеня тяжкості кропив'янки оцінювати за допомогою UAS7 Urticaria activity score та дерматологічного індексу якості життя – DLQI. Антропометричне та соматотипологічне обстеження проведено згідно методики Бунака В.В. Оцінку соматотипу проведено згідно схеми Хіт-Картер, визначення компонентного складу маси тіла проведено за формулами Матейка.

Статистична обробка результатів дослідження проведена в ліцензованому пакеті «Statistica 6.0» за допомогою непараметричних методів оцінки. Кореляційний аналіз проведено з використанням непараметричного методу Спірмена. Для розробки моделей можливості виникнення кропив'янки в залежності від антропометричних, соматотипологічних, або дерматологічних показників застосований метод покрокового дискримінантного аналізу.

Основні наукові положення та висновки дисертації органічно витікають з отриманих результатів, які були узагальнені, ретельно проаналізовані та обговорені з використанням порівнянь та посилань на результати інших дослідників. Загалом у роботі використано 285 джерел наукової літератури.

5. Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

Основним науковим завданням, метою дослідження було визначення особливостей клініко-анамнестичних і дерматологічних показників, антропометричних, соматотипологічних показників, статевих відмінностей у хворих на гостру та хронічну кропив'янку легкого та тяжкого перебігу українських чоловіків і жінок молодого віку і розробка на підставі аналізу даних показників прогностичних дискримінантних моделей можливості виникнення та особливостей перебігу даного захворювання.

Вважаю, що поставлене завдання дисертантом виконане повністю і на високому рівні, як стосовно отриманого конкретного цифрового матеріалу досліджень, так і розробки положень та висновків дисертаційного дослідження.

У процесі підготовки до виконання та безпосереднього виконання дисертаційного дослідження дисертант продемонстрував свій високий науково-методичний рівень – опрацював публікації за даною тематикою, чітко визначив мету та завдання досліджень, їх структуру, оволодів клінічними методами діагностики кропив'янки, методиками антропометричних та соматотипологічних досліджень, методиками біомедичної статистики. Автором особисто написані усі основні розділи дисертаційного дослідження. Аналіз, узагальнення результатів дослідження та формулювання висновків проведено з консультативною допомогою наукового керівника.

6. Теоретичне і практичне значення результатів дослідження.

Основне теоретичне значення результатів дисертаційного дослідження полягає в визначенні характерних особливостей конституціональних маркерів у хворих на гостру або хронічну кропив'янку легкого та тяжкого перебігу українських чоловіків і жінок, що значно розширює уявлення стосовно особливостей клініко-анамнестичних і дерматологічних факторів розвитку даного захворювання.

Отримані результати досліджень мають важливе практичне значення для медицини, зокрема дерматовенерології. Насамперед це стосується побудованих дискримінантних моделей можливості виникнення кропив'янки в залежності від антропометричних і соматотипологічних показників, використання яких надає змогу здійснення ефективного скринінгу чоловіків і жінок молодого віку, схильних до даного дерматозу, що, в свою чергу, сприяє підвищенню ефективності можливих діагностичних, лікувальних і профілактичних заходів.

Отримані результати дослідження впроваджені в лекційні курси та використовуються під час практичних занять кафедр дерматології та венерології Національного медичного університету імені О. О. Богомольця, Івано-Франківського національного медичного університету; шкірних та венеричних хвороб з курсом післядипломної освіти Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова, а також в практичну діяльність лікарів шкірно-венерологічного відділення військово-медичного клінічного центру Центрального регіону та консультативно-діагностичного відділу КНП «Вінницького обласного клінічного шкірно-венерологічного центру Вінницької обласної ради».

7. Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці.

Результати дисертаційного дослідження рекомендуються до подальшого впровадження та використання в навчальному процесі та практичній діяльності кафедр шкірних та венеричних хвороб, кафедр дерматології та венерології закладів вищої медичної освіти України; використання під час написання монографій та підручників з дерматології; застосування в практичній діяльності лікарів та профільних медичних лікувальних та діагностичних закладів.

8. Відсутність (наявність) порушень академічної доброчесності.

Принципи академічної доброчесності при виконанні дисертаційного

дослідження та написанні роботи були дотримані автором у повній мірі. При комп'ютерному тестуванні електронної форми дисертації за допомогою програми «StricePlagiarism.com» академічного плагіату в наданих матеріалах дисертації не виявлено, рівень оригінальності становить 95,39 %, відповідно. Всі посилання та цитати позначені коректно, правильно представлені в списку літератури, всі текстові збіги мають відповідні посилання на першоджерело, що міститься в списку використаних робіт.

9. Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.

Вважаю, що дисертаційна робота **Аладван Амджед Машур Ахмад на тему: «Прогностична значущість антропометричних і соматотипологічних показників у хворих на кропив'янку»**, що представлена на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина», є завершеною самостійною кваліфікаційною науковою працею, в якій отримані нові, науково-обґрунтовані результати досліджень, які дозволили вирішити важливу, актуальну науково-практичну задачу для медицини – встановлення відмінностей клініко-анамнестичних і дерматологічних показників, антропометричних та соматотипологічних показників між здоровими та хворими на кропив'янку легкого та тяжкого перебігу українських чоловіків і жінок молодого віку і побудови дискримінантних моделей можливості виникнення та перебігу кропив'янки в залежності від особливостей конституціональних параметрів тіла або дерматологічних показників.

За актуальністю, науковою новизною, методологічним рівнем виконання, достовірністю й вагомістю отриманих результатів та оформленням представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії дисертація у повному обсязі відповідає існуючим вимогам згідно Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р.

№44 . (із змінами і доповненнями, внесеними постановами Кабінету Міністрів України від 21 березня 2022 року № 341, від 19 травня 2023 року № 502 та від 3 травня 2024 року № 507) та наказу МОН України №40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», а дисертант **Аладван Амджед Машур Ахмад** заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

Рецензент

д. мед. н., професор,
завідувач кафедри шкірних та
венеричних хвороб з курсом ПО
ВНМУ ім. М. І. Пирогова

Сергій БОНДАР